

За наукові кадри

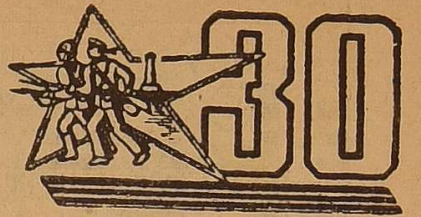
ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ XXXIX

№ 14 (1150)

12 КВІТНЯ 1974 року.

Ціна 2 коп.

РІЧНИЦІ
ВИЗВОЛЕННЯ
ОДЕСИ
ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ
ЦЕЙ НОМЕР

Иван РЯДЧЕНКО
Колыбели моей

Взвились позже б над степью
славянские флаги,
родилась бы ты позже
в отсчете веков,
если б не было тонкой
суворовской шпаги
и соленой отваги
лихих казаков.
Даль над морем колышется
маревом ломким,
шумно бьет
в голубые ладоши
прибой.
И на рейде дымит
броненосец «Потемкин»,
красный свет полотна
водрузив над тобой.
Ты и в трудные дни
не бывала угрюмой,
хоть лежали в окопах
твои берега.
Об одесский

бессмертный
прославленный юмор
разбивались смертельные
пули врага!
Были вздохи земли
истязаемой тяжки,
сколько пало у моря
друзей боевых,
чтобы подвиг тех лет
в полосатой тельняшке
стал навеки часовым
на откосах твоих.
Я люблю тебя,
город моряцких традиций,
между нами таится
незримая нить.
Только раз нам дано
на планете родиться
и не дважды дано
первый раз полюбить.
Даже аистов тянет
к родному гнездовью.
Город мой!
Детских лет голубая

волна!
Ты навеки останешься
первой любовью,
хоть засыплет меня
с головой седина.
Что ж, Одесса,
твой возраст
солиден для дамы.
Но сегодня, как ласковой
мамы ладонь,
я целую твои
загрубевшие шрамы
и без устали славлю
твой Вечный огонь.

НАЗУСТРІЧ ХVІІІ З'ІЗДУ ВЛКСМ

НАЙГОЛОВНІША ЛАНКА — ГРУПА

В своїй промові на ХХІІ з'їзді ЛКСМ України член Політбюро ЦК КПРС, перший секретар ЦК КП України тов. В. В. Щербицький відзначив, що в сучасних умовах підвищення ролі комсомолу неможливо без дальшого організаційно-політичного зміцнення всіх його ланок, росту бойовитості комсомольських організацій.

Саме питання дальшого вдосконалення форм і методів внутрішньої роботи й були присвячені збори комсомольського активу університету, що відбулися 5 квітня у великому актовому залі.

З інформацією про роботу комітету комсомолу з листопада 1973 р. по квітень 1974 р. виступив заступник секретаря М. Столбуненко. Доповідь «Про стан внутрішньої роботи в первинних комсомольських організаціях університету» зробив секретар комітету комсомолу В. Шибуняєв.

Партія наголошує, підкреслив доповідач, що підвищення ролі ВЛКСМ, розширення масштабів його практичної діяльності повинно йти через постійне зміцнення всіх його ланок і в першу чергу первинних комсомольських організацій — основи комсомолу. В комсомольській організації нашого університету 26 первинних організацій, на облік — 4721 комсомолец. І тому першим важливим завданням є своєчасна постановка студентів на комсомольській облік. Проте

комсомольські бюро деяких курсів, факультетів, ще несерйозно ставляться до цього. Окремі недоліки в цій роботі мали місце на механіко-математичному, фізичному, біологічному факультетах.

Одним з важливих обов'язків комсомольців, показником роботи комсомольського бюро курсу, факультету є сплата членських внесків. Проте трапляються окремі випадки грубого порушення вимог інструкції ЦК ВЛКСМ «Про сплату членських внесків». Стан сплати комсомольських внесків був предметом обговорення на засіданні комітету комсомолу, де заслуховувалися звіти окремих секретарів первинних комсомольських організацій. І є всі підстави сподіватися, що недоліки будуть виправлені.

Комсомольська група — найперша й найголовніша ланка комсомольської роботи. Коли говорять про те, що та чи інша комсомольська організація курсу, факультету зайняла перше місце по успішності, то цей успіх — результат наполегливої праці в першу чергу групових організацій. Їх в університеті — 157. Серед академгруп зараз розгорнулося змагання за кращу комсомольську групу, в основі якого лежить рух за високу успішність і трудову дисципліну. І добрі результати маємо там, де роботі групових організацій приділяється достатня увага з боку комсомольського бюро факультетів. Добре поставлені справи, по-

стійно проводиться навчання з групкомсоргами, комсомольське бюро факультету здійснює цілеспрямоване керівництво й планує роботу курсових і групових комсомольських організацій. Проте на хімічному, фізичному, філологічному факультетах цьому питанню приділяється ще недостатня увага.

Важливе місце в діяльності комсомольської організації університету мають питання зміцнення комсомольської дисципліни. На деяких курсах збори проходять нерегулярно, бракує доброї підготовки й організаторської чіткості. Іноді курсові збори підміняються факультетськими, а групові — курсовими. Потрібно рішуче боротися з безвідповідальністю, байдужістю, самозаспокоєнням, фактами порушення комсомольської дисципліни з боку окремих комсомольців. Викликають тривогу велика кількість пропусків занять студентами-комсомольцями. Все це — наслідки слабкої роботи комсомольських бюро курсів і факультетів.

У деяких комсомольських організаціях про недоліки говориться боязко, в безликий формі. На зборах, засіданнях бюро не завжди створюється атмосфера діловитості, високої вимогливості. Загальний, а іноді парадний тон багатьох доповідей і виступів, неконкретні рішення не створюють критичної спрямованості в обговоренні питань, не дають можливості виявити дійсний стан

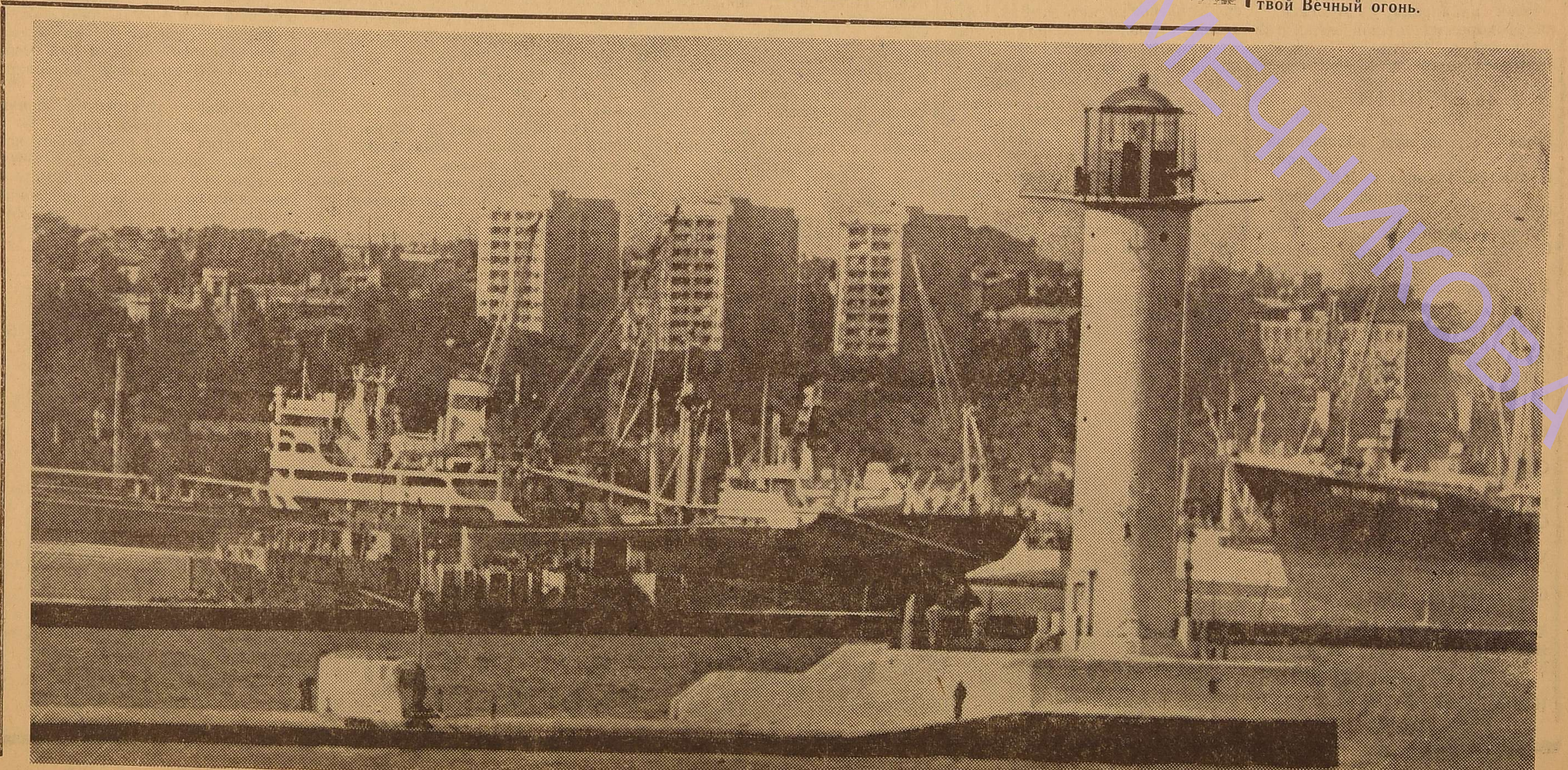
справ, сконцентрувати увагу комсомольців на ще не вирішених проблемах.

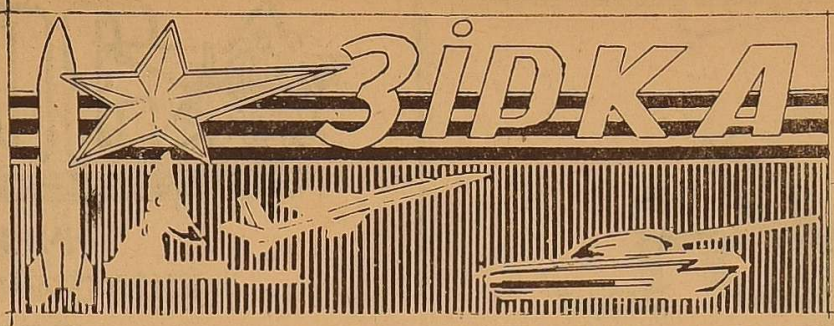
Потрібно підвищити відповідальність комсомольців за доручену справу, а це, в свою чергу, висуває завдання поліпшити форми контролю за охопленням всіх комсомольців дорученнями і виконанням прийнятих рішень. Добрий досвід має в цьому відношенні комсомольська організація історичного факультету (комсорг А. Гринчук).

В обговоренні доповіді взяли участь комсорг факультету РГФ М. Богданова, делегат ХХІІ з'їзду ЛКСМ України, Ленінський стипендіат, комсорг геолого-географічного факультету В. Кадурін, комсорг фізичного факультету О. Дем'янчук, Ленінський стипендіат, член комсомольського бюро хімфаку О. Писарева, заступник секретаря комсомольської організації юрфаку Л. Федчер, комсорг ІІІ курсу геолого-географічного факультету Е. Бондарева.

В роботі зборів комсомольського активу університету взяли участь секретар міськкому комсомолу Є. Мітіна, секретар комітету ЛКСМУ Одеського вищого інженерно-морського училища В. Соболев.

Збори комсомольського активу прийняли розгорнуте рішення, спрямоване на подальше поліпшення всіх ланок роботи комсомольської організації університету.

30-РІЧЧЮ ВИЗВОЛЕННЯ МІСТА-ГЕРОЯ БУЛА ПРИСВЯЧЕНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ, В ЯКІЙ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ ПРЕДСТАВНИКИ ГРОМАДСЬКОСТІ МІСТА, УЧАСНИКИ БОІВ ПІД ОДЕСОЮ, ВЧЕНІ, СТУДЕНТИ.

ЧЕРВОНІЙ ПРАПОР НАД МІСТОМ

П. СТОЛЯР,
доцент кафедри історії КПРС

Переборюючи шаненний опір ворога, радянські війська наблизилися до Одеси.

8—9 квітня бої з гітлерівцями йшли безпосередньо на підступах до Одеси, а ввечері 9 квітня радянські війська невеликими групами почали проникати в місто й зав'язали вуличні бої. Командування, воїни намагалися не допустити зруйнування Одеси. На партійних зборах у всіх підрозділах фронту було прийнято рішення: артилерія не відкривати вогонь по місту, льотчикам не кидати бомби на міські квартали.

Першими увірвалися зі сходу воїни 248-ї, 416-ї, 320-ї стрілецьких дивізій. З півночі та заходу в ніч на 10 квітня з боями в Одесу вступили 203, 244, 333 стрілецькі дивізії та інші. Наступ затруднявся тим, що наші війська не застосовували артилерію, а гітлерівці зруйнували дамбу Куяльницького лиману і вода затопила район, прилеглий до ст. Одеса-Сортувальна.

В боях за звільнення міста радянські воїни виявили героїзм, мужність і кмітливості. Так, автоматник Ф. Мартинюк близько 70 метрів проплив по брудній, залитій нафтою канаві до будинку, з якого гітлерівці вели сильний кулеметний вогонь, кинув в'язку гранат і ліквідував ворожу вогневу точку.

Відважно діяв прославлений сталінградський снайпер Василь Зайцев, командуючи зенітною ротою 79-ї гвардійської стрілецької дивізії. Обследа зенітних кулеметів його роти прикривала підрозділи з повітря, не раз вступала в бій з піхотою і броньовиками гітлерівців. В районі джутової фабрики він повів роту в атаку, як звичайний стрілецький підрозділ, і у взаємодії із стрілецькою ротою лейтенанта Буркана захопив військовий аеродром. Удар був настільки навальним, що ескадрилья ворожих літаків не встигла піднятися в повітря.

Дем'яян БЕДНИЙ

Борьба ее, зверьем обложенной
В анналы Родины вошла
Сражаясь до конца с врагом,
Изражена в борьбе неравной,
Она свершила все, что совершить
могла.

Над нею, солнечной, стуслилась
ночи мгла,
Но, не сгибаясь под гнетом
принужденья,

Она уверенно ждала
День своего освобожденья!
И этот день пришел!
Мы славу ей поем,
Ей, для кого была честь Родины
святыней!

Она измучена, истерзана
зверьем,
Но даже в рубище своем,
Сил нарастающих вновь
Храня гармонию простых и
строгих линий,

Она стоит над гладью моря
синей,
Мы в ней черты родные узнаем.
И с гордостью ее зовем
Красавицей и героиней!

1944 год.

Автоматник старший сержант І. Петров біля розвалин будинку по вул. Червоної гвардії знищив групу ворожих офіцерів. Поранений в плече, він зумів примусити офіцерів, що залишилися в живих, зібрати солдат, вишикувати в колону і привів в розташування наших військ 70 полонених гітлерівців.

Кулеметник Аса Абасалієв у вуличних боях вогнем свого кулемета знищив кілька вогневих точок і майже завод піхоти ворога. За це він був нагороджений грамотою ЦК ВЛКСМ.

Одеса, тимчасово захоплена ворогом, але нескорена, чекала зустрічі з воїнами-визволителями.

Партизани, населення міста зробили багато, щоб не допустити знищення гітлерівцями промислових підприємств, порту, житлових будинків, пам'яток культури. Так, в ніч з 5 на 6 квітня П. Лопушинський перерізав електропровід до мін в порту, врятувавши тим самим від зруйнування 20 причалів. Партизани знешкоджували міни, фугаси, знищували підричників і факельщиків, організували населення на тушіння пожеж, допомагали наступаючим частинам радянських військ звільняти від ворога вулиці й будинки.

Населення міста радісно зустріало своїх визволителів. Жителі будинку № 18 по вулиці Цегельній співом «Інтернаціоналу» зустріли воїнів-визволителів. Патріотка, проста російська жінка Є. І. Синицина, ризикуючи життям, зберігала червоний прапор, портрет В. І. Леніна і в день визволення, вранці 10 квітня, висіла їх на вулиці. «На широкій Московській вулиці, — писала «Красная звезда» 11 квітня 1944 року, — з'явилися одесити. У багатьох з них гвинтівки. Це робітники, портови вантажники, матроси, які ще недавно ховалися в одеських катакомбах. Почувши стрілянину наших автоматників, вони вийшли наверх і взяли участь у вуличних боях.

На кожному кроці мешканці радісно вітали бійців, обнімали їх, цілувалися, запрошували в дім».

До 12-ї години дня 10 квітня були ліквідовані останні осередки опору гітлерівців в місті.

Над будівлею Оперного театру, з якого сапери знешкодили 40 потужних мін, замайорів червоний прапор.

З ГОРДІСТЮ КЛИЧЕМО ГЕРОЇНЕЮ

Сьогодні Одеса — місто з майже мільйонним населенням, що займає площу близько 15 тисяч гектарів, на яких можна розмістити п'ять Одес 1913 року.

Вона далі росте. Тільки за вісім років реалізації генерального плану розвитку міста, затвердженого Постановою Ради Міністрів УРСР в 1966 році і розрахованому на 25—30 років, були побудовані житлові будинки загальною площею 3,5 млн. квадратних метрів, що дозволило переселитися в нові квартири близько 250 тисячам чоловік.

Стрімкими темпами розвивається градобудівництво. В останні роки з'явилися нові житлові масиви — Південно-Західний, Котовського і Таїрова.

Розпочато реконструкцію старих районів — колишніх Молдавнки, Ближніх Млинів, вулиці Фрунзе. Зокрема, вулиця Фрунзе стане важливою транспортною магістраллю, що з'єднає два житлові масиви — Котовського та Південно-Західний.

Починається реконструкція центральної частини міста. В самому центрі, на вулиці Леніна, ведеться підготовка до будівництва 10-поверхового центра науково-технічної інформації. Вулицю Чкалова прикрасять нові багатопверхові житлові будинки і висотні корпуси установ.

Закінчується будівництво 16-поверхового будинку облвиконкому на площі Жовтневої революції.

На Південно-Західному житловому масиві, на вулиці Новоселів, будуть споруджені три 12- і 14-поверхові житлові будинки заводів «Автогенмаш» і сталедротово-канатного, а на вулиці Фрунзе зросте 14-поверховий житловий будинок Об'єднання «Холодмаш» та ін.

Ансамбль театру музичної комедії, що зараз споруджується, буде доповнений оригінальною по архітектурному рішенню 14-поверховою спорудою обслуговування.

Особливе місце в роботі виконкому міської Ради займає питання забезпечення міста комунально- побутовим обслуговуванням.

Значного розвитку набув за останні роки міський пасажирський транспорт.

ОДЕСА СЬОГОДНІ І ЗАВТРА

Т. ОВЧАРЕНКО,
заступник голови виконкому Одеської міської Ради депутатів трудящих

На вулицях міста з'явилися нові автобуси, троллейбуси, трамваї та таксі. Тільки в цьому році передбачено відкрити 20 нових автобусних маршрутів.

Велика увага приділяється розвитку освіти, охороні здоров'я, торгівлі, громадському харчуванню і побутовому обслуговуванню.

Лише за три роки п'ятирічки в місті введено в експлуатацію 11 шкіл, 24 дитячі садки, побудовано лікарень на 775 ліжок і поліклінік на 4500 відвідувань. Відкрито 60 об'єктів торгівлі, в цьому році передбачається здати в експлуатацію магазин самообслуговування типу «Універсал».

Як курортний центр країни Одеса представлена 30-ма санаторіями, 18 будинками відпочинку, великою кількістю пансіо-

натів та профілакторіїв, що розташовані в основному вздовж узбережжя Чорного моря.

Передбачається також дальший розвиток санаторного і курортного будівництва.

Стане до ладу поліклініка на 4000 відвідувань у санаторному пансіонаті курорту «Куряльнич», спальний корпус санаторію «Росія» на 230 ліжок, клуб на 550 місць в будинку відпочинку «Червоні Зорі», клуб на 300 місць в санаторії ім. Чу-

виріна, профілакторій заводу «Буддідравліка».

Одеса — крупний науковий і культурний центр країни. В місті 16 вищих і 26 середніх учбових закладів, 18 науково-дослідних інститутів. Студентів, що навчаються у вищих і середніх учбових закладах міста, зараз більше ста тисяч, тобто кожний десятий мешканець міста.

1974 рік вдвічі знаменний для трудівників нашого міста — минає 180 років з дня заснування і 30-річчя визволення Одеси від німецько-фашистських загарбників.

Йдучи назустріч цим славним датам, трудящі Одеси вносять свій гідний вклад в перетворення нашого міста в місто високопродуктивної праці, високої культури і зразкового громадського порядку.

В. НЕМЧЕНКО,
доцент кафедри історії УРСР

Є ЧАСТКА УНІВЕРСИТЕТУ

Вихованці Одеського університету з честю витримали випробування Великої Вітчизняної війни. Вони чесно пройшли фронтними дорогами, виявляючи мужність, хоробрість, стійкість в боях і походах.

Та частина викладачів і студентів, які не змогли взяти участь у військових діях, стали учасниками всенародного подвигу на трудовому фронті. В складних, іноді, навіть, важких умовах, вони зберігали і оберігали наш університет, продовжували навчання, розвивали наукову думку, здійснювали велику агітаційно-пропагандистську, ідейно-виховну роботу.

Наприкінці липня 1941 р. Одеський університет було евакуйовано спочатку в Бердянськ, а потім в Майкоп (Краснодарський край) та Байрам-Алі (Туркменська РСР).

І саме на час перебування в Байрам-Алі припадає найбільша частина трудового подвигу колективу ОДУ у воєнні роки.

Колектив ОДУ в Байрам-Алі став центром проведення широкої агітаційної і пропагандистської роботи в республіці. Так, лише за 3 місяці 1943 року вчені університету прочитали на підприємствах, в колгоспах і установах Байрам-Алі, Ашхабада та інших міст 415 лекцій та доповідей. Було створено вечірній університет, гуртки по вивченню історії КПРС, де навчалось місцеве населення.

Вчені університету взяли активну участь у вирішенні важливих народно-господарських завдань республіки в промисловості та сільському господарстві. Хіміки та біологи працювали над проблемами використання місцевої сировини.

Географи вивчали надра Марійської області, вели пошук селітроносних земель. Зібрані матеріали мали велике значення для народного господарства Туркменії.

Гуманітарні факультети займалися розробкою тем, пов'язаних

з історією Туркменської РСР, викриттям фашистської фальсифікації історії.

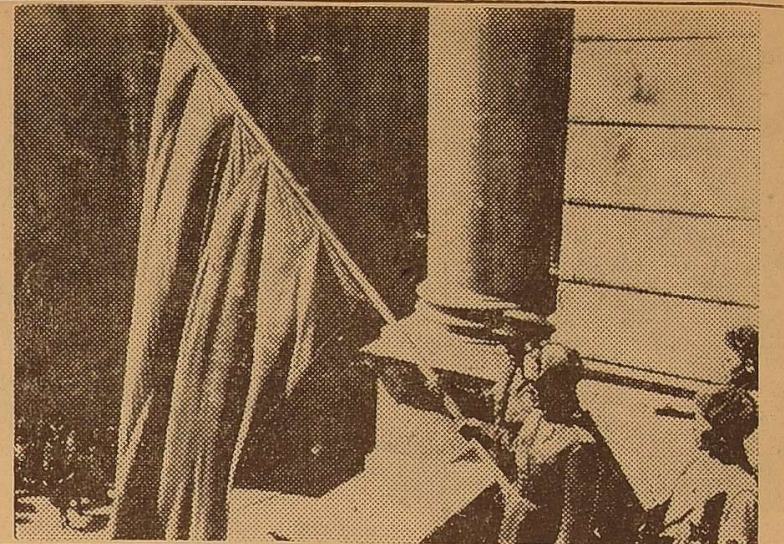
Велика увага приділялась підготовці спеціалістів республіки. Вчена рада університету приймала до захисту кандидатські дисертації вчених Туркменії.

...10 квітня 1944 року в результаті успішного наступу Червоної Армії війська 3-го Українського фронту під командуванням генерала армії Р. Я. Малиновського звільнили Одесу. З нагоди цієї радісної події в Байрам-Алі відбувся мітинг, на якому було вирішено відрахувати на будівництво бойової техніки для Червоної Армії 20 тисяч карбованців.

Одеський університет почав готуватися до ревакуації.

21 квітня 1944 року у звільненій Одесі розпочав свою роботу університет. І до кінця 1943—1944 навчального року навчання проводилося одночасно в Байрам-Алі та Одесі.

17-РІЧНИМ юнаком вступив на історичний факультет Одеського університету син робітника Одеси Микола Кирилович Гулевич. Але закінчити університет, стати істориком не вдалося. Як і у багатьох радянських людей, плани порушили гітлерівці, віроломно нападши на нашу країну.

Ряд студентів університету, втім числі і М. Гулевич, були зараховані в Одеське ліхотне училище. З наближенням фронту до Одеси училище було евакуйовано.

У жовтні 1941 року М. Гулевич був направлений в Майкоп,

каганця, зуміли відремонтувати мотор.

В період наступу ми часто користувались паливом, що скидалось пересувним частинам. Почалися пошуки бензину. І знайшли дві бочки. Саме в цей час отримали наказ про наступ.

6 і 7 квітня повільно рухались на Одесу. Було сильне болото, яке заважало швидко просуватись вперед. Все ж 8 і 9 квітня наше пересування прискорилося. 8 квітня ми були під Вигодою. Біля хутора Вокоржани ворог чинив опір. Йому потрібно було затримати просування наших частин до моря і зберегти

„ВИЗВОЛЕННЯ“

Народжуються перші промені нового дня. На площі імені Жовтневої революції на озамовування 30-річчя визволення нашого рідного міста-героя Одеси від німецько-фашистських загарбників розпочинається військово-спортивна гра «Визволення». Струнко шикуються її учасники. Тут зібралися нащадки славних визволителів з усіх районів міста. Це курсанти військового училища, студенти вузів, старшокласники.

Ніби стрічка із кінофільму про страшні рани війни, про мужність і героїзм радянського солдата пропливає перед очима, коли звучать слова героїв-ветеранів. І це на лоні чудодійного запаху весни, уже без пороху і диму, без свисту бомб і реву лі-

таків, а із веселим життєрадісним малюком, ніжними тюльпанами, які він приніс разом з мамою до «обеліску Невідомому матросу».

Після урочистих слів юнаки та дівчата кладуть квіти до підніжжя пам'ятника В. І. Леніну. Закінчується церемонія парадом учасників, серед яких чітко крокують студенти нашого університету, очолювані офіцерами військової кафедри.

Колона машин направляєтся в с. Нерубайське. Тут, біля монументу радянським воїнам і входу в словозвісні катакомби, розпочинається мітинг, присвячений тим, хто вічно житиме в людських серцях і пам'яттю яким

Закінчення на 4-й стор.

Семен КИРСАНОВ.

Одесса! К бульжнику улиц подошвы бойцов прикоснулись. И солнечный луч по отвесу спустился к вокзальной стене. Победа въезжает в Одессу в суровой и пыльной броне. Отряды шагают и едут по Пушкинской и Ришельевской, ветвями встречают победу акация в платье апрельском, и дом, где любая из комнат о Пушкине знает и помнит, и Дюк на Приморском бульваре, и море в венке облаков с вернувшимся словом

«Товарищ» встречает бойцов-земляков. Бежала девчонка босая, цветы им под ноги бросая, и женщина в серых заплатах, рванувшись навстречу бегом, в одном из них встретила брата и мужа узнала в другом. И вспышки ракет прилетают к Одессе в апрельскую ночь, и к сердцу Москва прижимает свою благодарную дочь.

ІСТОРІЇ ВЧИЛА ВІЙНА

де перебував університет, для складання державних іспитів. Після успішного закінчення університету разом із групою товаришів випускників (Є. Дятлов, П. Самойленко, О. Дроздов, С. Фіногеев) навчався військової справи в Краснодарському мінометному училищі.

А далі — фронтові дороги, безперервні бої, втрати товаришів, гірката відступу і радість перемоги.

Бої за визволення рідного міста в складі відомої 8-ї гвардійської армії. Зіткнення з гітлеровцями біля Березівки, Сербки, Йосипівки.

Переборюючи труднощі війни — бездоріжжя, несвоєчасну доставку пального, як розповідає Микола Кирилович, тили під Одесою виявились у важкому становищі. Не були забезпечені паливним машини, не було ремонтних засобів, важко було з харчуванням.

В цій обстановці бездоріжжя, що було зв'язано з бомбардуванням, зіпсувався мотор однієї із машин. Тоді бійці створили своєрідний агрегат і дотягли її до с. Максимівка.

Тут довідались, що ідемо на Одесу. Два шофери та два помічники протягом ночі, при світлі

за собою можливість виходу із Одеси за Дністро через Кароліно-Бугаз. Бій тут був коротким. Наші частини перерізали дорогу західніше і вночі на 10-е вийшли до моря. Частина сил повернула на схід, а ми — на захід.

Капітан-комуніст М. К. Гулевич, як міг, допомагав кувати перемогу. 87-му гвардійському мінометному полку, в складі якого вела бої батарея М. Гулевича, за героїзм було присвоєно почесне звання Одеського. Командир батареї нагороджений орденом Вітчизняної війни другого ступеню, а також іншими орденами й медалями.

Після звільнення рідного міста — знову бої і походи, навчання в Академії ім. М. В. Фрунзе, викладання історії у військовому училищі, праця у вузі.

Сьогодні він на передньому краї ідеологічного фронту. Працює у вузі поєднує з великою роботою по патріотичному вихованню. 17 жовтня 1973 року Президія Радянського Комітету ветеранів війни за підписами тт. П. Батова та О. Мересьєва оголосили М. К. Гулевичу подяку за активну участь у військово-патріотичному вихованні молоді.

Марк ЛИСЯНСКИЙ.

ГОРИТ ЧЕРНОМОРСКОЕ СОЛНЦЕ

Горит черноморское солнце в тумане,

Акации с нами в пути. По улице песня шагает и манит,

Солдат, в ногу с песней иди. Отец твой прошел эту улицу с боем,

Под танки бросался твой брат. Тогда лишь становится горд героем,

Когда стал героем солдат. Тебе доверяет родная держава Безбрежный простор голубой,

С тобой броненосца «Потемкина» слава,

Котовского слава с тобой.

Так будь же всегда этой чести достоин,

И подвиг прославится твой, Великой страны несгибаемый воин,

Советской земли часовой. Растаяла в море тумана завеса,

Под солнцем сверкает волна, С любовью глядит на тебя вся Одесса,

Глядит на тебя вся страна. Отцовское знамя шумит над тобою,

Под ним шел в атаку твой брат. Тогда лишь становится герод героем,

Когда стал героем солдат.

КНИЖКОВА ПОЛИЦА

ФРОНТОВИМИ

ШЛЯХАМИ

«Плин часу відділяє нас від років важкої боротьби з фашистським нашествям, і тому слово учасників і живих свідків героїчного минулого набуває все більшого значення» — ці слова належать відомому радянському военачальнику Маршалу Радянського Союзу М. І. Крилову, який в роки Великої Вітчизняної війни був начальником штабу окремої Приморської армії, що захищала Одесу в 1941 році.

У роки Великої Вітчизняної війни окремі Приморської армії довелося разом з Чорноморським флотом захищати Одесу і Севастополь. Оборона проходила на ізольованих і блокованих із суши приморських плацдармах.

Член военной ради Одеського оборонного району вице-адмірал І. І. Азаров у своїх спогадах, які вийшли в світ у 1966 р. другим виданням, розповідає про моряків і піхотинців, льотчиків і саперів, місцевих жителів, які будували під вогнем ворога укріплення, бронепойзди і танки, про керівників партійних і радянських організацій обложеного міста.

В серії «Военные мемуары» в 1967 р. вийшла книга «У черноморських твердинь. Отдельная Приморская армия в обороне Одессы и Севастополя». Безпосередні учасники оборони двох міст-героїв у своїх спогадах розкривають картини пережитого.

Багато авторів підкріпили свої спогади матеріалами архівів і щоденників, які велись в той час. Серед авторів збірника — генерал-майор у запасі Ф. М. Воронін, полковник у запасі А. Т. ЧервATENKO, колишній начальник політвідділу армії, генерал-майор П. П. Бочаров.

У 1968 році вийшла книга «Мы в походы ходили» (Одесса, «Маяк»). Її автори — офіцери і генерали у запасі — також відкривають маловідомі сторінки військової історії, імена нових для нас героїв. Спогади відтворюють правдиву картину боєвих дій, показують високі моральні якості радянських воїнів, які стали на захист своєї Батьківщини. Книга складається із двох розділів. Перший — «1917—1920» — охоплює період Великої Жовтневої соціалістичної революції і громадянської війни. Другий розділ — «1941—1945» — розповідає про героїчні епізоди Великої Вітчизняної війни.

Це розповіді про захисників Одеси і Севастополя, про бойові діла моряків-чорноморців. Цікаві нариси «Одесса за нами» капітана 2-го рангу С. Бондаренка, «Письма с фронта» полковника запаса Г. Мигицько, «Удары подводников» капітана 2-го рангу А. Маркелова та інші.

Маршал Радянського Союзу М. І. Крилов у книзі «Не помркнує нікого» (1969) розповідає про безсмертні гарнізони Одеси, зокрема, про 25-у Чапаєвську дивізію, її відважних командирів, які розгромили чимало німецько-румунських військ.

Колішній військовий лікар І. С. Ятманов у роки Великої Вітчизняної війни був безпосереднім учасником всіх подій, про які розповідає у документальній повісті «Такое не забывается...». Багатий життєвий матеріал, власні щоденникові записи і архівні документи із історії героїчної оборони Одеси і Севастополя в 1941—1942 рр. дозволили автору створити правдивий твір, який вийшов у світ в 1966 р. в літературній обробці В. Муравйова. Останнє видання 1971 р. перероблене і доповнене.

Генерал-майор А. І. Ковтун у книзі «Севастопольские записки (Симферополь, «Таврия», 1972) розповідає про оборону чорноморських твердинь, про героїв тих незабутніх днів.

Учасник великих подій, генерал армії, двічі Герой Радянського Союзу І. О. Плієв створив книгу-документ «Дорогами войны». Перша частина її називається «Разгром «армии мстителей».

Після небувалої в історії поразки 6-ї німецько-фашистської армії під Сталінградом Гітлер заявив про те, що 6-а армія буде «жити і сражаться» і присвоїв їй номер оперативній групі військ генерал-полковника Хо-

ліда, патетично назвавши її «армией мстителей». На початку 1943 р. ця армія зайняла оборону по ріці Міус, поблизу Таганрога.

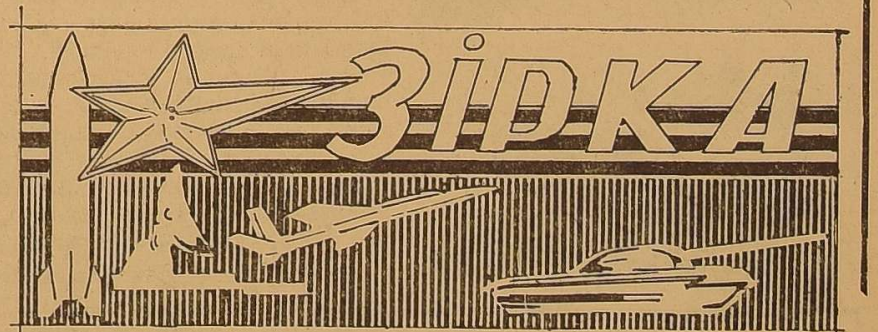
І. О. Плієв, який призначений командуючим кінно-механізованої групи, боровся проти військ Холмда, брав участь в боях на Дніпрі, Південному Бугу і Дністрі під Новим Бугом, Роздільною і Одесою. В цих боях 6-а армія гітлерівців була розгромлена, а її залишки втікли на захід.

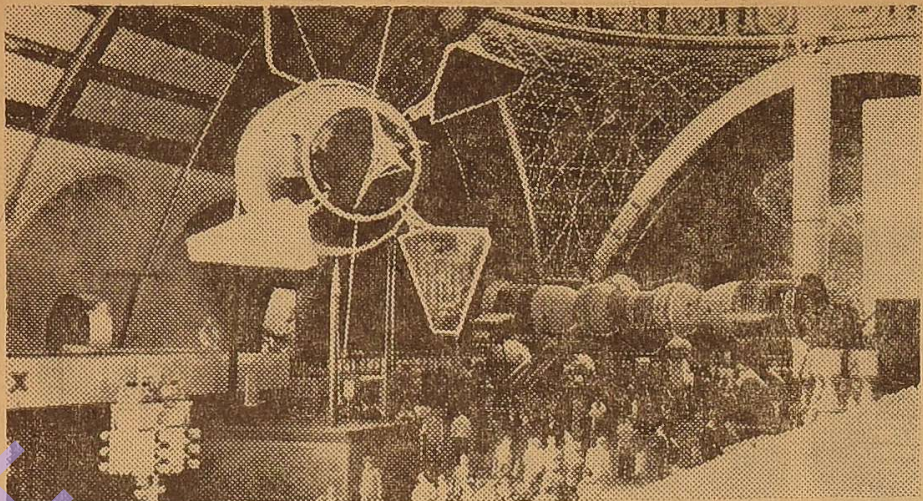
Про ці події і розповідає автор.

Цікаві для нас документи, включені у розповідь: «Генералу Плієву. Як і завжди зобов'язаний дякувати Вам і вашим військам за перемогу. Ваше подальше завдання: раптовою атакою з тилу оволодіти Одесою, після чого група буде виведена у резерв для поповнення і заслуженого відпочинку. Збуджую клопотання перед урядом про присвоєння Вам особисто звання Героя Радянського Союзу. Впевнений, що ви це і далі, безперечно, виправдаєте. Бажаю вашим військам і Вам особисто подальших успіхів на благо нашої соціалістичної Батьківщини. 8.IV.44 р. Василевський». (Маршал Радянського Союзу Василевський на той час був представником Ставки Верховного Головнокомандуючого).

А ось один із заключних моментів: «Пул зле висвистують свою коротку пісню смерті. Ім акомпанують вибухи снарядів. На хвильку кінно-танкова лава перемішалася з масами розгублених солдат ворога, і поле зразу ж вкривається трупами гітлерівців. (Це був ар'єргардний полк німецької дивізії). Потім вона вривається на вулиці Одеси» (І. О. Плієв. Дорогами войны).

Т. ЛОГВИНОВА,
працівник наукової бібліотеки.

12 квітня відзначається День космонавтики.

Всі добре пам'ятають той сонячний квітневий ранок, коли люди вперше в історії людства зробила крок за межі земного тяжіння. І сьогодні людей цікавить все, що пов'язано з космосом. Завжди багатолюдно у павільйоні «Космос» на ВДНГ.

Фото О. Левіта.

ЗА СУМЛІННІСТЬ

7 квітня вся країна відзначає День геолога.

Велика робота по підготовці геологічних кадрів проводиться на геолого-географічному факультеті нашого університету. Випускники факультету працюють не тільки в країні, але й за рубежем.

Багато студентів поєднують навчання на геолого-географічному факультеті з науковою роботою на виробництві. Два студенти геологічного відділення В.Круглий і А.Останін поєднують відмінне навчання з робо-

тою в Палеонтологічному музеї. За три роки роботи в музеї ними виконана велика робота по реставрації викопних матеріалів, поліпшення характеру експозиції експонатів музею.

Наказом по університету за відмінне навчання і сумлінне й творче ставлення до службових обов'язків під час виконання реставраційних робіт і монтажу скелетів вимерших хребетних, ректорат нагородив премією у розмірі місячної стипендії і об'явив подяку студентам В.Круглому та А.Останіну.

Якщо ви запитаете на хімічному факультеті нашого університету про Юсуфа Юнусовича Самітова, то майже кожний співробітник і студент у відповідь скажуть, що Ю. Ю. Самітов — професор Казанського університету ім. В. І. Ульянова-Леніна, займається питаннями теорії і практики спектроскопії ядерного магнітного резонансу і тісно співробітничав з кафедрою органічної хімії. У квітневі дні в університеті можна було побачити об'яву: «Лекція професора Ю. Ю. Самітова відбудеться...».

Для читачів може здатися дивною велика популярність не тільки в університеті, але й серед хімічної громадськості міста професора із Казані. Однак все пояснюється дуже просто.

Ось вже більше десяти років триває плідне співробітництво фізиків спектроскопістів ядерного магнітного резонансу Казанського університету і хіміків-органіків Одеського університету. Зараз відомо майже всім, що найбільш цікаві відкриття робляться на стиці наук. У цьому відношенні метод ЯМР дав у руки хіміків, біохіміків, біологів й медиків великі можливості для розуміння тонкої структури органічних молекул і найскладніших процесів, у яких вони беруть участь. У свою чергу хімія, біологія й інші науки збагачу-

ють метод ЯМР, ставлять нові проблеми й поширюють можливості цього методу.

Відомо, що в Одесі в академічно-університетському науковому комплексі з органічної і біоорганічної хімії Південного центру АН УРСР, складовою частиною якого є кафедра органічної хімії університету, з 1961 року проводяться фундаментальні дослідження взаємозв'язку між тонкою будовою молекул органічних сполук (конфігурацією, конформацією) та їх властивостями — реакційною здатністю, фізіологічною активністю й ін. Досягнуте у галузі теоретичного й прикладного значення не було б можливим без застосування сучасних фізичних методів, і в тому числі методу ЯМР.

У цьому відношенні важко переоцінити реальні результати співробітництва одеських хіміків і казанських фізиків. У десятках публікацій останніх років з теоретичної органічної хімії поруч з прізвищами О. В. Богатського, А. І. Греня, Т. І. Давиденко й ін. стоять і прізвища Ю. Ю. Самітова, Р. Амінової, Л. Юлдашевої й інші. Але ж кожна стаття — це здобуток упертої праці експериментаторів, довгих пошуків і гарячих творчих дискусій при спільному обговоренні матеріалів.

Співробітництво тоді доцентів О. В. Богатського і Ю. Ю. Самітова, що виникло на початку шестидесятих років, зараз перетворилося у міцну дружбу колективів, очолюваних цими вченими.

Доктор фізико-математичних наук, професор кафедри органіч-

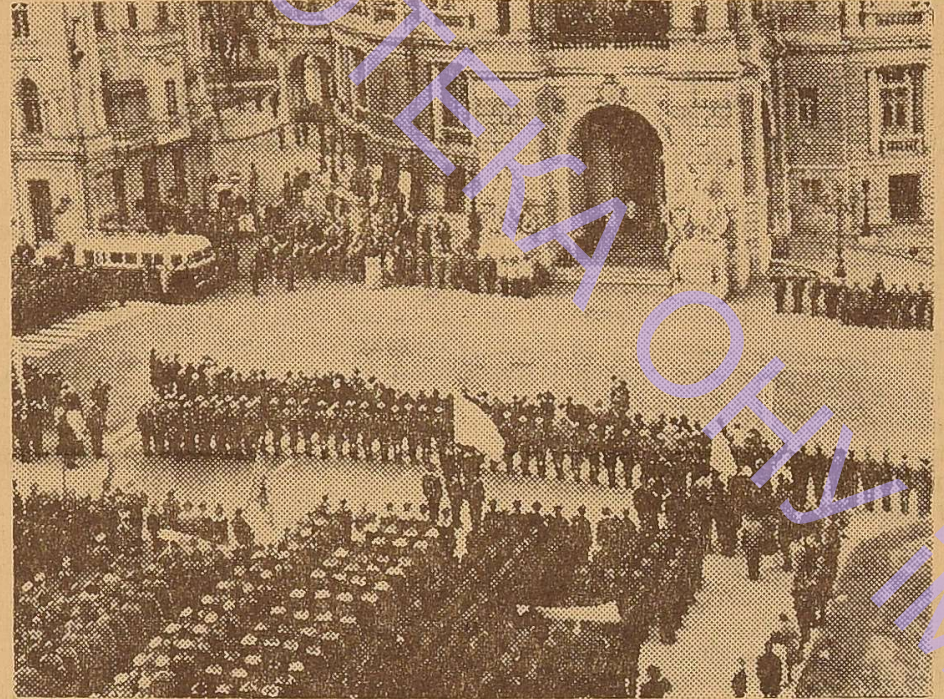
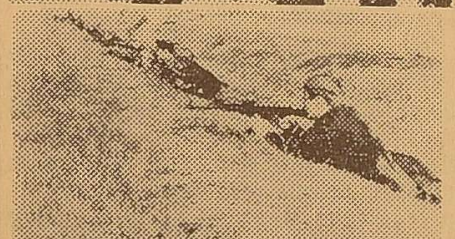
ної хімії Казанського університету Ю. Ю. Самітов очолює проблемну лабораторію. Він є одним з піонерів вітчизняної спектроскопії ЯМР й одним з найближчих співробітників академіка Б. О. Арбузова. Особливо важливим є те, що Ю. Ю. Самітов активно популяризує метод ЯМР. Адже сучасний дослідник повинен при вирішенні завдань, що стоять перед ним, вміти не тільки правильно обрати метод дослідження, але й творчо, кваліфіковано інтерпретувати одержані результати. Ось чому для широкої хімічної аудиторії міста Ю. Ю. Самітовим вже вдруге за останні п'ять років читається цикл лекцій про застосування методу ЯМР у органічній хімії і про сучасні досягнення.

Одеські колеги щиро бажають Юсуфу Юнусовичу Самітову подальших творчих успіхів у його діяльності.

Г. КАМАЛОВ,

доцент кафедри органічної хімії.

„ВИЗВОЛЕННЯ“

Закінчення. Поч. на 3-й стор.

гордо стоять обеліском.

Перед присутніми виступає визволитель сонячної Одеси І. Г. Ільохін, який говорить, що 73 дні запеклої оборони міста показали мужність синів та дочок Вітчизни. І лише одна доба потрібна була для того, щоб звільнити Одесу від лютого фашизму. Розвідник партизанського загону П. К. Тимофеев говорить про свої юнацькі роки, про нелегкі дні і ночі підпільників воєнного часу. Ветерани передали естафету слова курсантові військового училища. Подвиг батьків продовжує молодь:

То, що отці не допели,

Ми допоем!

То, що отці не достроили,

Ми достроим!

В хвилині мовчання повільно пропливає музика, яку пересікають стрімкі артилерійські залпи. Через увесь маршрут до місця призначення гри червоним стягом майорять пісні про героїчні звершення радянського народу.

По приїзду розпочинаються змагання з громадянської оборони. Юнаки показують своє вміння майстерно оволодівати способами захисту від зброї масового зараження.

Одночасно із змаганнями по ГО цікаво виступають учасники художньої самодіяльності.

О 14 годині із трьох точок група наступаючих почала свої активні дії. Основною ударною силою були піхота, що підтримувалась артилерією і танками. Та просунулися відразу далеко вперед не вдалося, противник застосував чітку злагоджену обо-

рону. З метою виявлення сил захисту і успішного прориву лінії оборони посидається розвідка.

Ця військова операція — лише гра, та нагадує вона грізні дні квітня 1944 року, коли війська 3-го Українського фронту під командуванням генерала армії Р. Я. Малиновського визволили Одесу.

В діях молодого покоління проявляється військова грамотність, кмітливість, що й у славних героїв-визволителів. Ось правий фланг наступаючих пішов в обхід, створюючи цим самим хороші умови для атаки в центрі. Група центру, значно просунулася вперед, наткнулася знову на великий опір захисту. Оперативно діє розвідка.

Настав час генерального бою. Вичекавши хорошого моменту, лівий фланг і центр кинулися в штурмову атаку, використовуючи велику силу танків та автоматний вогонь.

На вершині заданої висоти замайорів червоний прапор. Військова гра «Визволення» закінчилась успішно. Вона показала вміння юнаків добре оволодівати військовою наукою, чітко орієнтуватися в складних умовах, правильно вести розвідку. На заплених обличчях учасників грали ледь помітні посмішки.

Воєнізованою грою «Визволення» відзначила молодь свято весни, звільнення від фашистів, довела, що може продовжити, якщо знадобиться, бойові традиції батьків-героїв.

В. МОРОЗ,

Фото Г. Ахламова та О. Левіта.

І ФІЗИКИ, І ХІМІКИ

ТРОЯНДИ НА ЛЕВАДНІЙ

Серед великого подвір'я стояли голі стіни, що поросли високою зеленою травою. Колись вони створювали затишок для трамваїв. Після напруженого дня вагони повертались в свій дім-парк і тут відпочивали в нічній тиші. Чорна буря-війна зруйнувала парк. Стояли тепер трамваї просто неба і в дощ, і в сніг, і в бурю.

Після визволення нашого міста цей великий зруйнований двір з одного боку оточував казковий сад з іншого — звалище, що з'явився в роки війни. В саду росли чудові троянди різних сортів, різних кольорів. Перехожі зупинялись, зачаровані красою квітів. Особливо прекрасні були троянди, коли сходило сонце. Воно, як мати, pestило своїми проміннями. Троянди прокидались після теплої ночі, ніжно розкривали свої пелюстки і, немов люди, раділи новому дню, вітали його. На трояндах діамантами виблискувала роса. Кожна краплина випромінювала радість життя. Троянди полони-

ли своєю чарівною красою та ароматом.

І тільки одне засмучувало троянди — сусідство звалища. Але така була сила краси цих квітів, що на їх фоні звалище якось не помічалось.

Все ж воно існувало! І це псувало настрої красуням-трояндам. В один прекрасний післявоєнний день прийшли люди з добрими серцями і міцними руками. Вони відбудували нові будинки-парки, давши притулок трамваям. Звалище перетворилось у квітучий сад.

Життя крокує вперед. На тому місці, де було звалище, ростуть квіти, їздять трамваї, ходять пішоходи... Життя крокує вперед. І наші мрії летять далі, випереджаючи час. Ми мріємо про те, коли на нашій вулиці Левадній серед троянд стоятимуть хмарочоси.

Г. ПАВЛЮК,

студентка V курсу філологічного факультету заочного відділення.

ВИПРОБУВАННЯ МУЖНОСТІ

Ось і канікули. Наша група їде на Приполярний Урал. Вихід на станції Кожим нагадував висадку десанту — поїзд стоїть одну хвилину, а у нас рюкзаки, лижі...

Останній стрибав уже на ходу. І ми — один на один з тайгою. Ніч. Дерев'яний будинок. Нас — п'ятеро. Наш похід був як стрімкий марш-кидок. Погода немов випробувала нас: вітряні снігові дні чергувались з неповторними своєю красою сонячними, коли засніжені ялини іскряться у проміннях сонця як казкові лицарі у срібних кольчугах. Вершини хребтів Обе-Із і Західні Саледи ваблять нас своєю голубизною, незвичайною, чаруючою красою.

Сто кілометрів до хребта Західної Саледи ми пройшли за чотири дні. Тишу Уральської тайги порушували рипіння снігу під полозами лиж, завивання нічного вітру над палаткою та шум крил курі-

пок, що пролітали над нашими головами.

Не обійшлося і без сюрпризів. Приполярний Урал. Вже назва говорить: будь уважним. Сніг на річці Косью глибокий, пухкий, але як тільки змінилася температура до 0°C — вмить зробився липким, як мед. В цей день ми пройшли 10 кілометрів за 8 годин. Може хтось в душі і скаржився, але не подавав виду. І ось — важка дорога позаду. В будинку геологічної бази Вангир, що на тракті із Кожима, ми зустрілися з геологами.

Душевна розмова за склянкою чаю затягнулася далеко за північ. А вранці нас знову чекали наші дерев'яні «конячки» і знову вдалину за горизонт летіли дні наших канікул. Попереду в нас були Одеса, дипломні роботи, випускні вечори.

В. ТИХОМИРОВ,

студент V курсу фізфаку.